

Stev. 38

Leto V.

Lastniki in izdajatelj: Okrajni odbori SZDL Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnome

ro mesto

**OD TEDNA
DO TEDNA**

Sklep francoske skupščine, da zavrne načrte pogodbe o evropski obrambni skupnosti, je bil vsekakor dogodek, ki je še minuli teden dominiral na prizorišču mednarodne diplomacije, slasti pa v političnem življenju zahodnega sveta. Še več: politični odnosi med deželami na Zahodu so prišli po tem dogodku v resno krizo.

Ko je francoski ministriški predsednik poskušal rešiti EOS, je predlagal take spremembe, ki bi bile za večino v parlamentu sprejemljive, pa je naletel na ledeni zid sumničenj, nezaupanja in odklonitve. V njem so videli saboterja evropskega sodelovanja, on pa je samo realno gledal te stvari. Morda se vse ne bi tako končalo, če francoski »Evropejci« ne bi delali proti njemu in izza njegovoga hrta ne bi hrabrili bruseljske petorice, naj bo pustljivo.

In kaj je pokazala francoska skupščina? To, da je bila Mendès-Franceov razčlenitev točno! Mendès-Franceova vlada, razumljivo, ni privoščila v povezavo svoje usode z usodo EOS po tem, kar se je dogodilo v Bruslju. Morje obtožb pristavitev evropske obrambne skupnosti v Franciji, Washingtonu, Bonnu in Rimu se je zilo na francoskega predsednika.

Ali zavrnitev evropske obrambne skupnosti pomeni, da je le-ta odklonila tudi njeno idejo, idejo evropskega sodelovanja? Nikakor ne. Gotovo lahko trdimo, da je večina tistih, ki so v Bourbonjski palači glasovali proti, privržena politiki evropskega sodelovanja. To pa je pomemben pojav, s katerim je treba računati v prihodnosti.

Polom evropske obrambne skupnosti ima dva vidika: na eni strani je neuspeh določene metode evropskega združevanja, na drugi strani pa pomeni pregreb ene izmed možnosti nemške oborožitve. Pomen, ki ga ZDA pripisujejo nemški oborožitvi, postavlja zaradi močnega ameriškega vpliva v ozadje vprašanje evropskega sodelovanja in združevanja, katerega pravi cilj bi moral biti mnogo dlje od tega, kar je Washington v trenutni politični konjunkturi potrebno. Ker v tem položaju iščejo predvsem nujno rešitev vprašanja nemške oborožitve, ki ga formula EOS ni mogla rešiti, nastaja marsikje nepravilen vtis, da pomeni konec evropske vojske tudi konec evropske zamisli. Hkrati se pojavlja tudi notranja kriza pri tistih, ki so preozko videli v neki vojaški skupnosti ureditev, morebiti celo edino ureditev svoje evropske ideje.

V ospredju je zdaj torej vprašanje nemške oborožitve, kar še bolj jasno kaže, da je imela evropska obrambna skupnost že od rojstva izviren greh: da je namreč bila mnogo manj evropska obrambna skupnost kakor sredstvo za ustanovitev vojaških oddelkov, v katerih bodo Nemci spet nosili puške. Ta izviren greh je bil tisto, nad čemer se je pogodba o EOS spodila v francoski skupščini. Očitno je, da Francozom staj kot prej ne diši oboroževanje Nemčije.

Bonn je v svojih zahtevah kaj preprost: daje nam popolno suverenost, o prihodnosti evropske obrambne skupnosti pa razpravljajmo brez Francije, ki jo je zavrgla, medtem ko se naj o njej ne bo odločalo nobenkrat v Washingtonu, Londonu in Bonnu.

V Manilli, glavnem mestu Filipinov, se je ta teden začela konferenca osmihi dežel (ZDA, Britanije, Francije, Filipinov, Pakistana, Španije, Avstralije in Nove Zelandije). Na njej so podpisali obrambni pakt za jugovzhodno Azijo, ki pa ni bil osnovan tako, kakor so si ga prvotno zamislili.

Vreme

v dnevi od 11. do 19. septembra. 10. septembra bo močnejši dež, nato pa bo nastopilo spet lepše vreme, ki bo trajalo do srede prihodnjega tedna. Zatem se bo pričelo nestalno vreme s pogostim deževjem.

Janez Žunič: Kaj nam je pokazala proslava Dneva vstaje v Črnomlju

Kolikor bolj se bližajo dnevi velike proslave na Ostrožnem, na katero se prijavlja veliko število prebivalstva Bele krajine, toliko bolj se vsiljuje potreba, da se poglobimo v analizo dosedanjih proslav zgodovinskih dogodkov iz let naše velike narodnoosvobodilne vojne in v odraz te naše revolucije na sedanost.

Zlasti pridemo do razveseljivih ugotovitev ob letošnji proslavi dneva vstaje in 10. obletnice prvega zasedanja SNOS v Črnomlju, ki je nad vse pričakovanje dobro uspela.

Kaj nam je pokazala ta proslava?

S svojo globoko politično in kulturno prosvetno vsebino je proslava prikazala ljudem vsaj v glavnem vse ono, kar je bilo do sedaj velikemu številu ljudi neznan. Mnogo dogodkov in krajev iz preteklih let NOB, ki so se odmakali v pozabo, pa je osvetlila in obeležila v spomin pozornim rodovom.

Sama zasnova proslave, ki se je izražala v široko zajetih manjših svečanostih v krajih samih zgodovinskih dogodkov iz časa NOB, je dala proslavi posebno obeležje. Zbližala je udeležence proslave s kraji in ljudstvom Bele krajine, ki je svoje stare tovariše z veseljem sprejemalo v svoji sredi.

Srečali so se z njimi na samem mestu zgodovinskih dogodkov.

Prvo zlato in srebro iz kremenca v borskih rudnikih

Iz Bora, kjer so znani rudniki bakra, poročajo, da so proizvedli prve količine zlata in srebra iz kremenčevega peska. Lani so končali montažo novega obrata za cianizacijo, ki sedaj že obratuje. Doslej so v teh rudnikih pridobivali žlahtine kovine z elektrolizo bakra samo iz kremenčeve ničve, medtem ko so precejšnje količine teh kovin ostale neizrabljene v zlatonosnem kremenčevem pesku, kjer je še približno 2% zlata in okrog 5% srebra. Z osvojitvijo tehnološkega procesa predelave cianidnih precipitacijo je omogočeno popolno izkoriščanje plemenitih kovin, kar pomeni velik doprinos našemu narodnemu gospodarstvu.

RAZSTAVA »KLASICIZEM IN ROMANTIKA NA SLOVENSKEM V NARODNI GALERIJ V LJUBLJANI

V razstavnih prostorih Narodne galerije v Ljubljani je še vedno odprta razstava »Klasicizem in romantika na Slovenskem«. Na veliki zgodovinski razstavi so zbrane slike, risbe in grafike slovenskih umetnikov te dobe. Precej je tudi portretov znamenitih oseb: Prešeren, Cop, Vraz, Prismočeva Julija, Luiza Pesjakova in drugi.

RAZPOREDITEV PREVOZOV UDELEŽENCEV AEROMITINGA V PREČNI

Kamioni bodo vozili od vseh vsehov in sicer po sledečem redu: Ob 6.30 izpred železniške postaje Novo mesto od vlaka iz Karlovca. Ob 7.45 od vlaka iz Sevnice, ob 9. od vlaka iz Ljubljane in ob 13. od vlaka iz Karlovca. Iz Novega mesta bodo pričeli kamioni redno voziti ob 12.30 in bodo vozili vsake 10 minut izpred postaje Novo mesto, do zaključno 14.30. Vozili bodo do letališča. — Po končanem aeromitingu bodo vozili kamioni od letališča od 18. do 21. ure vsake 10 minut.

Udeleženci, ki bodo šli na aeromiting peš, naj se po možnosti izogibajo hoje po glavni cesti, kjer bo gotovo precej prašu, cesta pa mora biti prosta za motorna in ostala vozila. Novomeščani! Najlepše pot boste imeli ob Krki skozi vas Cegelnico in po gozdu do Prečne. Tisti udeleženci, ki bodo prispeli na letališče s motornimi vozili, kolezi ali drugimi lastnimi prevoznimi sredstvi, morajo parkirati na določenih mestih.

kov, s tovariši, ki so neposredno bili priče in so delovali pri polaganju temeljev in rasti naših političnih in državnih organov in ustanov.

Na teh mestih so se srečali tovariši, ki delajo v raznih organih oblasti, političnih in družbenih organizacijah, ki so spoznali na mestu samem, kje in v kakih okoliščinah in pod kakimi pogoji so bili položeni temelji organov, v katerih sedaj delajo. Vsi skupaj pa so se našli na skupni proslavi 2. julija, ki so z ljudstvom Bele krajine ponovno manifestirali svojo enotnost in pripravljenost za nadaljnje napore naše socialistične graditve in obrambe svoje domovine, pa bodi pred komer koli.

Udeležba nad 80.000 ljudi na proslavi v Črnomlju in njihovo razpoloženje je dokaz, da so take zgodovinske proslave globoko prodrele in zavest ljudskih množic in da jih je ljudstvo osvojilo kot svoje in da ob takih prilikah ponovno z vso silo izrazi svoja notranja čustva, ki se manifestirajo v globoki pri-

vrženosti stvari socializma.

Važno je ponovno ugotoviti, da je tradicija iz NOB osvojila mladina in da je na njih zastavila svoje delo. Na teh tradicijah naša mladina gradi, razvija in izoblikuje svojo družbeno dejavnost. To nam je tudi jamstvo za naš nadaljnji razvoj in napredek na temeljih pridobitev NOB.

Dalje nam je proslava pokazala, da borci in aktivisti iz NOB niso pozabili druga druga in se ob takih prilikah radi srečajo in obudijo spomine na težke ali slavne pretekle dni naše revolucije. Zlasti pa je razveseljivo to, da niso pozabili ljudstvo teh krajev, ki je odigralo zelo važno vlogo v NOB. S svojim obiskom proslave v Črnomlju in v raznih krajih po Belokranjci, so ti borci in aktivisti dejansko dali priznanje temu ljudstvu zato, ker je z njimi v najusodnejšem obdobju naše zgodovine delilo vse, kar je imelo.

Ob tej proslavi se je pokazalo, da so v naših ljudeh velike vrednote, bodisi v kulturno-pro-

svetnem, gospodarskem ali organizacijskem smislu in pa požrtvovalnost, katere vrline so si prisvojili v NOB in jih razvijali v povojni dobi.

To so nam potrdile kulturno-prosvetne in fizikalne prireditve in razni nastopi, to nam je pokazala gospodarska razstava, delovne akcije in prijemci za proslavo samo. Skratka, proslava je bila velika preizkušnja naših političnih in družbenih organizacij, kakor tudi organov oblasti, ob katere pripravah so častno izvršili svoje naloge in položili svoj zrelostni izpit.

Prav posebej pa je razveseljivo ugotoviti, da ni proslavljane takih zgodovinskih dogodkov vprašanje ljudstva samo onega kraja, kjer so se ti dogodki izvršili, pač pa so ti povezani s celotno našo NOB in jih ljudstvo vse naše Republike in preko njenih meja smatra za svoje, to pa je ponoven dokaz kako povezana je bila naša borba in kako trdno je skovana enotnost narodov Jugoslavije ob skupnih težavah in težkih naporih, bodisi v času NOB, bodisi v povojni obnovi in graditvi.

To pa je tudi jamstvo za našo nadaljnje uspehe pri graditvi naše domovine, razvijanju socialistične demokracije, naše svobode in neodvisnosti, ki so jo naši ljudje na vsakem koraku pripravili braniti za vsako ceno.

Z ozirom na take ugotovitve ob proslavi naših zgodovinskih dogodkov smo prepričani, da se bo ljudstvo Belokranjine in polnem številu udeležilo proslave na Ostrožnem, da se s tovariši iz Stajerske, Primorske, Gorenjske zopet srečamo, da spoznamo kraje, kjer so se borili, krvaveli in dajali življenja za našo skupno svobodo tudi sinovi in hčere Bele krajine, da spoznamo ljudi, ki so ravno tako kot mi tukaj pomagali našim borcev v teži borbi proti nacističnemu okupatorju.

Obiščimo kraje, kjer je dal svoje življenje narodni heroj, Belokranjec Ilija Badovinac in toliko drugih legendarnih junakov slavne XIV. divizije, ki je krenila na svojo slavno pot ravno iz Bele krajine.

Spominjamo se s kako ljubeznijo smo pomagali diviziji, da se je dobro pripravila za svoje naloge, kako skrbno smo zasledovali potek njenih bojev in naporov na Stajerskem. S svojo udeležbo bomo počastili njene žrtve in dali priznanje preživeliim borcev, kakor tudi ljudstvu Stajerske za vse, kar je storilo za našo skupno svobodo.

Proslava »Stajerska v borbi na Ostrožnem«, je tudi naša proslava!

PREDSEDNIK TURŠKE REPUBLIKE NA OBISKU V JUGOSLAVIJI

Konec preteklega tedna je prispel na obisk v Jugoslavijo predsednik zavezniške turške republike g. Djelal Bayar. Po nekajdnevem bivanju v Beogradu je visoki gost v spremstvu predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita odpotoval v Bosno, od tod v Zagreb. V torek je voditelj turške republike prispel v Ljubljano, se še istega dne v spremstvu maršala Tita odpeljal na Bled, v sredo dopoldne si je ogledal Litostrojn in znamenitosti Ljubljane, popoldne pa Postojnsko jamo. Obisk visokega gosta pomeni dragocen prispevek k še bolj tesnemu sodelovanju balkanskih držav, ki so s paktom, sklenjenim na blejski konferenci, sklenile vsestransko sodelovati za ohranjanje miru in svoje neodvisnosti.

Stražani bodo za svoj občinski praznik dobili vodovod

12. septembra 1943 leta so Stražani, Vavtovaščani in prebivalci okoliških vasi slavili zmago nad fašističnim okupatorjem, ki je dve leti teroriziral naše ljudi. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo hrabre borce — partizane, ki so se s hribov vsuli v Stražo. Na veličastnem mitingu so govorili vodilni voditelji ljudskega upora. Naslednji dan, 13. septembra, pa je odšlo od tu nad 200 prostovoljcev v partizane, v boj za dokončno zmago in svobodo.

V spomin na ta veliki dogodek je občinski ljudski odbor določil 13. september za občinski praznik. Občani občine Straža so ga lani praznovali prvič.

Letošnja proslava občinskega praznika občine Straža bo še posebno pomembna in slovesna, saj bo združena z otvoritvijo vodovoda. Izpolnjena bo dolgoletna želja prebivalstva in občani bodo lahko proslavili svoj občinski praznik, saj pomeni vodovod izredno komunalno pridobitev ter izpolnjeva skrb oblasti in občinskega ljudskega odbora za napredek in blaginjo straške občine, hkrati pa kaže tudi na napredno prebivalstvo in sodelovanje z ljudsko oblastjo.

Vsemu prebivalstvu straške občine čestitamo k drugemu občinskemu prazniku in otvoritvi vodovoda, za katerega so se vneto zavzemali.

OSTROŽNO
spominška proslava naše borbe za svobodo, naše revolucije!

OSTROŽNO
vseljaska manifestacija sil in ustvarjalne volje vseh delovnih ljudi naše socialistične domovine!

DOLENJCI - BELOKRANJCI - 19. septembra na OSTROŽNO!

Izplačilo posojil NOV

V Uradnem listu LRS št. 32 z dne 19. avgusta 1954 so objavljena navodila za izplačilo priznanje Slovenske narodne pomoči, obveznice glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet in kontrolnih okupacijskih novčanic za dajatev v gotovini, ki so bile vplačane kot posojilo med narodnoosvobodilnim bojem.

Za izplačilo teh dajatev je treba opraviti popis in registracijo vseh spredaj navedenih priznanic, obveznic in novčanic, tudi tistih, ki so bile še popisane in letu 1946.

Popis teh dajatev opravlja okrajna popisna komisija

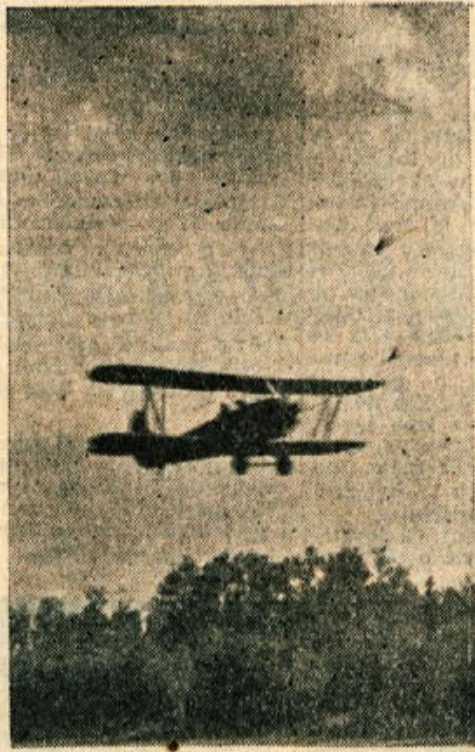
pri okrajnem ljudskem odboru Novo mesto. Posojilodajalci morajo NAJPOZNEJE DO 30. SEPTEMBRA 1954 predložiti okrajni popisni komisiji priznanice, obveznice in novčance, oziroma potrdila o pologu skupine B v gotovini, ki so bile popisane in odvzete v l. 1946. Kdor do roka ne predloži označenih listin, izgubi pravico do izplačila.

Komisija bo pregledala vse priznanice, obveznice in novčance, tako tiste, ki so bile registrirane leta 1946, kakor tudi novo predložene, da ugotovi pristnost in morebitne pomanjkljivosti ter bo nato sama pozvala vse lastnike, da pomanjkljivosti odpravijo. Vsak lastnik listin mora imeti s seboj potrdilo, kdaj je priznanico, obveznico ali novčanco prejel, v kolikor to na njih ni navedeno. Potrdilo morata podpisati dve priči, overoviti pa pristojni ljudski odbor.

Komisija bo prejemale obveznice v registracijo vsak delavnik od 8. do 14. ure v poslopju OLO Novo mesto.

Najdaljši predor v Jugoslaviji

Pri hidrocentrali, ki jo gradijo v Gojaku pri Ogulinu gradijo tudi odtočni predor, ki bo dolg 10 km. To bo najdaljši predor v naši državi.

VELIK AEROMITING

12. septembra 1954

V PREČNI PRI NOVEM MESTU

Sodelujejo vsi slovenski aeroklubi. — Nastop modelarjev, padalcev in akrobatov z jadralnimi in motornimi letali. — Šaljiv polet in poleti na izžrebane srečke. — Ogled letal.

Za zabavo, jedila in pijačo je preskrbljeno. — Avtobusi bodo vozili iz Novega mesta vsake pol ure.

Obiščite nas na zagrebškem

VELESEJMU PAVILJON 336

Videli boste naše kvalitetne izdelke

„ZLATOROG“ MARIBOR

Kako je z osamosvojitvijo združnih odsekov?

Na polletnih občnih zborih kmetijskih združb združnično mnogo razpravljajo o osamosvojitvi združnih odsekov, obrti in obratov. Po uredbi o kmetijskih združbah je treba namreč določene gospodarske dejavnosti odločiti od neposrednega vodstva združenja in jih organizirati v samostojne ali pol samostojne gospodarske organizacije, da bodo podjetja, obrti ali obrate začeli upravljati delovni kolektivi.

Za osamosvojitve pridejo v poštev vsi industrijski obrti (žage, mlinci), večje obrtniške delavnice, trgovine z industrijskim potrošnim blagom v večjih krajih in vse gostilne. V okviru združenja pa ostanejo po-sepeševalni odseki, odkup kmetijskih pridelkov, kmetijska strojna služba, plemenične postaje, drevesnice, združne prodajalnice v vaseh, zlasti tiste, kjer kupujejo združnično umetna gnojila, semena, zaščitna sredstva itd.

V novomeškem okraju se bodo verjetno osamosvojitve vse obrtne delavnice v samostojne delavnice (obrtni), ker ni pogojev za ustanovitev obrtnega podjetja. Tudi gostilne kmetijskih združenj bodo postale samostojna gostišča, ker iz njih ni mogoče ustanoviti gostinskih podjetij. Za trgovine predvidevajo, da bodo samostojni obrti kmetijskih združenj, ker je za to precej pogojev. Popolnoma samostojno trgovsko podjetje bi

bilo lahko Kmetijska zadruga v Novem mestu, samostojni trgovini pa Kmetijski združenji v Trebnjem in Strži. Samostojni obrti bodo postala tudi združna posestva kmetijskih zadrug. Vsa podjetja, ki se bodo osamosvojila, bodo imela značaj popolnoma samostojnih pravnih oseb, ki jih bodo upravljali delovni kolektivi in bodo samostojno izpolnjevala vse obveznosti do skupnosti. Samostojni obrti pa ne bodo imeli tiste samostojnosti kakor podjetja ali obrti. Sicer bodo tudi samostojne obrate upravljali delovni kolektivi, toda z manjšimi pravicami kakor v

podjetju ali obrtni, torej bodo pravno še vedno sestavni del kmetijske zadruge.

Zadnji rok za osamosvojitve združnih podjetij, obrti in obratov je 29. I. 1955. Časa za to ni mnogo, ker je treba dobro razmisлити, kako bomo urejali tako pomembno zadevo. Če se dela ne bomo takoj lotili, bomo v naglici delali površno, kar se bo hudo maščevalo. Za to naj občni zbori kmetijskih združenj sklenejo, kateri odsek pri njihovi zadrugi naj se osamosvoji. Za izvedbo teh sklepov pa naj bodo zadolženi upravni odbori kmetijskih združenj.

T. P.

Ali so odlikovanja trgovsko blago

Letos julija meseca so prišla v Ribnico odlikovanja za borbe in aktiviste NOB. Prav je, da dobe ljudje, ki so sodelovali v NOB, vidna priznanja. Toda način delitve odlikovanj je vreden vse graje. Ljudje so se upravljeni zgrazali. Odlikovanja so delili namreč kar v trgovini, kjer je zaposlen tajnik Zveze borbe. Na vratih te trgovine pa je bilo kratko obvestilo, naj ljudje pridejo po odlikovanja.

Vsi ljudje se vprašanje, ali so odlikovanja za zasluge med NOB navadno trgovsko blago, ali pa je to velika priznanje človeku, ki je že v času NOB pomagal graditi temelje nove Jugoslavije in s tem sebi in svojemu

ljudstvu pogoje za lepšo in srečnejšo bodočnost?

Bit sem navzoč, ko so prejšnje nedelje (po priliki razvija gasilskega prapor pristojnega gasilskega društva Bukovica) javno in častno delili odlikovanja za požrtvovalno in nesebično delo v gasilstvu. Ljudje so bili na odlikovanje upravljeni ponosni. Prav gotovo so odlikovanja za delo v času NOB še višja in častnejša kot gasilska, in vendar so jih delili kot kramarsko blago.

Za nami je praznik 22. julij, dan Vstaje slovenskega naroda, dan velikih spominov na trpljenje in preliči krš naših sinov, hčera, mater in očetov. Ali ne bi bilo najbolj primerno, da bi prav na ta dan slovesno izročili odlikovanja vsem zaslužnim borcem in aktivistom. S tem bi dali še večji poudarek našemu največjemu prazniku. Nad tem se je vredno zamisliti in paziti, da v bodoče ne bomo delali več tako grobih napak, ki žaljajo našo narodno osvobodilno borbo in vsakega člana Zveze borbe.

Maks Nosan

ČEZ LAHINJO PRI GIRŠIČAH SO ZGRADILI MOST

Kot skoraj vsi mostovi v Beli krajini, je bil tudi most čez Lahinjo pri Giršičah žrtev vojne. Zaradi uničenega mostu so bili prebivalci te vasi in okolice zelo prizadeti, saj so morali vse blago s postaje v Gradacu ali obratno voziti preko mostu na Primostku. Tudi prebivalci na desni strani Lahinje, ki imajo svoje parcele na levem bregu, je izguba mostu pri

Giršičah prizadela.

Vsa leta je bila gradnja tega potrebnega mostu predmet nestalih razgovorov in ugotavljanj, dokler se ni občinski ljudski odbor lanske leto resno lotil tega vprašanja. Ker ni bilo izgledov, da bi v doglednem času gradili na tem mestu železobetonski most, so se odločili za lesnega. Sami prebivalci so pri gradnji mostu veliko pomagali. Zastonj so dali 22 velikih hrastov. Most z nosilci vred je namreč iz hrastovega lesa in zgrajen zelo solidno. Čeprav predstavlja most vrednost nad dva milijona dinarjev, so porabili za gradnjo manj kot en milijon. Z novim mostom je prebivalcem na obeh bregovih Lahinje zelo ustreženo.

Se vedno pa nista obnovljena cestna mostova v Gradacu in Primostku, ki sta prav tako nujno potrebna. Oba lesena mostova v navedenih krajih sta popolnoma dotrpela in je nevarnost, da pride do kake nesreče, saj je promet tod precejšen. med drugim vozi preko tudi avtobus. Ze lani so opravili neke meritve zaradi gradnje novih mostov v obeh vaseh. Objava je bilo, da bosta oba zgrajena najpozneje letos, vendar do sedaj sloni vse samo še na obljubah. Ne bi bilo prav, da bi čakali z gradnjo mostov toliko časa, da pride do kake nesreče.

pralni prašek
odlične kako-
vosti, poceni
omogoča
ugodno
pranje

Svetovni kongres za zaščito otrok v Zagrebu

Od 30. avgusta do 4. septembra je bil v Zagrebu svetovni kongres za zaščito otrok. Udeležilo se ga je nad 350 delegatov iz 30 držav z vseh koncev sveta. Na kongresu je bilo 150 jugoslovanskih delegatov, mnogo družbenih in znanstvenih delavcev na področju otroške zaščite, predstavniki Rdečega križa, Svetovne federacije za predšolsko vzgojo, Mednarodnega združenja za socialno zavarovanje, Svetovne organizacije za pomoč slepim in defektnim, organizacij UNICEF, UNESCO in drugi.

V zvezi s Kongresom za zaščito otrok je bilo v Zagrebu tiste dni precej razstav, ki so si jih gostje ogledali: »Otroci v narodnoosvobodilni vojski«, »Glasbeni izraz otroka«, »Moji rojstni kraj«. To so bile v glavnem razstave otroških del.

30. avgusta ob 17. uri se je kongres začel. Predsednica Milka Minić je pozdravila vse prisotne, posebno se je predsednica Minić, ki ga je povabila, naj otvori kongres. Maršal Tito je med viharnim pozdravljanjem zasedel častno mesto in začel z otvoritvenim govorom. Zahvalil se je za povabilo in poudaril pomen kongresa, ki da je posvečen za velikega človečanskega cilju: zaščito otrok, zaščita mladega narašaja in njegovega usposabljanja za življenje. Dejal je, da vse države zaradi ekonomskih prilik ne morejo nuditi otrokom vsega, kar bi bilo potrebno. Zato je velika zasluga organizacije Združenih narodov in njenih članic, da skrbje za zaščito otrok tistih držav, ki same vsega ne zmorejo. Naša država se zaveda važnosti tega vprašanja in zato nudi kar največ pomoči za pravilno vzgojo otrok. Pri nas je to vprašanje še posebno precej, ker je vojna vzela mnogim otrokom oba roditelja. Zato smo začeli ustanovljati razne domove, ki jih je bilo v letu 1951 že 1966, v katerih je živelo 174.909 varovancev.

»Lepo je v naši domovini biti mlad...«

NOVI MOST TUDI PRI OTOČCU

Ze leto in pol zbira odbor za gradnjo mostu v Otočcu denar-nastredstva za most, ki ga že tako dolgo čakamo.

Sedaj smo dočakali, da se dela vendar že začela. Vodstvo gradnje sta prevzela Ing. Kump iz Novega mesta in mojster Cvetko iz Prekoke. Vsi tisti, ki so vedno govorili, da mostu ni koli ne bo, morajo priznati, da so se zmotili.

Kamor smo se zatekli po pomoč, so nam ugodili, ker razumejo potrebo novega mostu. Ljudje na levem bregu Vinograda, travnike, pa tudi zadrugo in šolo. Na Krki je vedno hudo s prevozom in šolski otroci so večkrat zamudili pouk, ker so morali čakati na prevoz.

Za novi most so že prispevali: OLO Novo mesto 300.000 din, MLO Novo mesto je dal vijakov v vrednosti 75.000 din, občinski LO Trška gora je predvnelj 530 tisoč dinarjev, občinski LO Got-na vas 170.000 din in občinski LO Brusnice 70.000 din. Okoliške vasi so prispevale nad sto kubicov lesa.

V imenu prebivalstva se gradbeni odbor za pomoč vsem najlepše zahvaljuje. Posebno zahvalo smo dolžni OLO Novo mesto, ki je dal pobudo za začetek dela in nam obujbil nadaljnjo pomoč.

Cudno se nam zdi, da je občina Sentjerne na našo prošnjo odgovorila, da novi most za njih ne bo prišel v poštev in zato ne morejo dati nobene pomoči. Mi pa mislimo, da bo tudi njim prav prišel, saj bo do sejmišča v Ločni, kamor so do sedaj skozi mesto vozili prašiče, dosti bliže čez naš novi most.

Prisluškujemo, da nam bodo vsi dobromislječi prisloščili in pomoč do končne dograditve mostu.

J. K.

Pred kmečkim praznikom v Šentrupertu

Splošna kmetijska zadruga Šentrupert pri Mokronogu je ena najboljših v novomeškem okraju. Njena dejavnost ni toliko v iskanju in ustvarjanju velikega dobička, pač pa v širini. Zlasti daje iz leta v leto večji poudarek pospeševalnim odsekom. Zivinorejski, sadjar-sko-vinogradniški, poljedel-sko-semenski, sedaj še čebelar-ski odsek, to so panoge, ki jih kmetijska zadruga razvija in krepi. Pri tej kmetijski zadru-gi se je razvil močan krožek ljudske tehnike, ki zajema prav lepo število kmečke mladine — deklet in fantov.

V tem krožku se mladi ljudje učijo predvsem kmečke tehnike. Vadijo se pravilne uporabe strojev, uč se negovati in cepiti sadno drevje in podobno. Skratka, odkar so vodstvo kmetijske zadruge v Šentrupertu prevzeli razgledani napredni ljudje, ki so svoje sile in izkušnje posvetili na preduku združništva v Šentrupertu, so postali uspehi res vzgledni.

Sentrupertani pa ne mislijo svoje uspehe skrivati in zapirati pred drugimi združniki. Zaradi tega je najpomembnejši sklep letošnjega polletnega občnega zbora, da organizira 9. in 10. oktobra letos velik kmečki praznik, na katerem bodo prikazali dosedanje uspehe združništva v svoji občini. K sodelovanju so povabili še sosadne kmetijske zadruge, pomagala bo tudi o-

kraina Zadruga zveza, tako, da bo to letos največja združna prireditve v novomeškem okraju.

Na to veliko kmečko prireditve se v Šentrupertu že vneto pripravljajo. Vsa dela vodi posebni pripravljalni odbor, ki se skoraj dnevno sestaja. In kaj vse pripravljajo? Izredno veliko in lepe stvari bodo lahko videli obiskovalci. Prvi dan, to je 9. oktobra, bo velika razstava živine, to je goveje plemenske živine, prašičev, perutnine in čebel, ter premovanje. Pri tej bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz Ljubljane in Novega mesta. Tam dan bodo podelili najboljšim zivinorejcem nagrade. Isti dan bodo tudi predvajali kmetijske poučne filme. Se večja stvar bo drugi dan, to je 10. oktobra. Zjutraj bo budnica, nato sprevid, v katerem bodo prikazali razne prizore iz kmečkega dela in življenja. Po sprevidu bo otvoritve velike razstave v novi šoli.

Na razstavi bodo obiskovalci lahko videli vse kmetijske panoge Šentruperta in okoličnega. Videli bodo, kakšno naj bo kmečko gospodarstvo. Tovarne kmečkih strojev in orodja ter Agrotehnika bodo razstavile najnovije kmečke stroje in orodje. Tudi založba »Kmečka knjiga« bo imela svoj kotiček. Godzari trdijo, da bo njihov oddelek najlepše opremljen, pa tudi lovci ne bodo hoteli zaostati za njimi. Prijetno

presenečenje za vse pripravljajo žene. Rezervirale so si znaten del razstavnega prostora. kajti prikazati hočejo čimveč. Do tega časa bodo izvedle anketo o povprečnem načinu življenja na kmetih v okolici in na podlagi ugotovitev prikazale, kaj je treba odpraviti in kaj izboljšati. Sodobno urejena kuhinja in kmečka soba ter drugi prostori bodo prav gotovo zanimali vsakega obiskovalca. Popoldan 10. oktobra bo vrsta kulturnih in športnih prireditev. Tudi kmečka prosveta spada na tako prireditve, zato bo tudi popoldanski spored izredno pester in vreden obiska.

Pokroviteljstvo nad tem kmečkim praznikom je prevzel predsednik OLO Viktor Zupančič. Ker bodo na razstavi prikazali svojo dejavnost in uspehe tudi državno-pestovito Dob, Gospodinjstva šola Mala Loka, kmetijska šola Grm in tovarna sadnih sokov in marmelade Belsad, lahko pričakujemo, da bo ta prireditve lepa terija našega dolenskega kmetijstva in čebnem prikaz uspehov kmečkega združništva.

Celotna prireditve v Šentrupertu 9. in 10. oktobra je po sklepu polletnega občnega zbora posvečena spominu pionirjema naprednega kmetijstva v tej dolini, pokojnemu šolskemu upravitelju Aleksan-dru Lunačku in Francu Zupančiču.

Kremenčev pesek tudi v Beli krajini

Da so na Dolenjskem še številna neraziskana in še manj izkoriščena zemljiška bogastva, smo v našem listu že večkrat zapisali. Vsekakor bi bila nujno potrebna geološka raziskavanja

zemlje, da bi ugotovili, kaj sploh imamo in da bi potem tudi pričeli postopoma izkoriščati odkrite rudnine.

Na območju graška občine v Beli krajini je več takih ugotovljenih rudnin, ki jih, razen znanega kamnoloma kvalitetnega marmorja, nihče ne izkorišča. Tako so tudi na tem območju znatna nahajališča kremenčevega peska. Ta nahajališča so na Okljaku in Primostku. Zlasti Primostek ima velike, toda prav tako še ne preračunane zaloge. Tlk postaje v Gradacu je nahajališče nekakega sivorjavega peska. Pred vojno so odvažali ta pesek v vagnskih količinah za neko tovarno barv. Trdijo, da je ta pesek prvotno surovina za izdelavo barve. Po vojni tega peska ne izkorišča nihče. Pri Dobravcih je ležišče posebne vrste drobnega peska, ki je podoben mulju. Za kaj bi se dal uporabiti in kake sestavine ima, ni znano. Cenijo ga edino kovači, ki ga potrebujejo za varjenje železa. Zaloga tega peska so velike in kmetje ga uporabljajo tudi za

ometanje hiš namesto mulja.

V Adlešičih je kvalitetnega peska za peskanje kislj tal v neomejenih količinah. Preiskava je ugotovila, da vsebuje ta pesek skoraj 87 odstotkov kalcija in je zato pravi primeren za zboljšanje kisle zemlje. Občinski ljudski odbor v Adlešičih je osnoval podjetje za izkoriščanje tega peska. Podjetje je kmalu propadlo, ker ni bilo dovolj naročil. Če pomislimo, koliko je pri nas še slabo donosne zemlje, ker je kislja, in koliko bi lahko izboljšali donos s peskanjem, lahko vidimo, da smo za izkoriščanje tega naravnega bogastva mnogo premalo storili. Tu bi morale zlasti splošne kmetijske zadruge vzeti pobudo v roke in zbuditi zanimanje za peskanje kisle zemlje. Ne bi bilo napačno, če bi kmetijske zadruge od letnega dobička določile gotov znesek v ta namen. Samo čakanje na razne kredite in podpore ni zdrav pojav v našem gospodarstvu. Marsikje bi to lahko stori-li z lastnimi viri.

Sadjarji ribniške doline so zborovali

V nedeljo so v Ribnici zborovali sadjarji ribniške doline. Prišli so najboljši sadjarji in zastopniki združenj vse doline. Pogovorili so se marsikaj, kar bo v veliki meri koristilo pri pospeševanju sadjarstva v tem predelu.

Veliko se je govorilo o obnovi sadovnjakov. Večina nasadov je starih, na drevesih se še poznajo sledovi požarov, večina dreves pa daje minimalne pridelke. Na srečo je bilo izarišče ameriškega kaparja, ki se je pojavil v manjšem obsegu, z organiziranim škropiljenjem

uspešno zatrt. Vendar bi bilo nujno precej starejših dreves posekati in zasaditi nova. Vsa-ko leto so pri nabavi mladih sadnih dreves velike težave, predvsem ni dobili hruskovih sadik, po katerih je največ vpraševanja. Zadruga v Ribnici je uredila sadno drevesnico, ki bo že v prihodnjih letih dajala dovolj sadik za potrebo doline. To je bilo nujno, saj se že dolgo let sadi po sadovnja-kih polno različnih sort slabe kvalitete in rodovitnosti.

Spomladi bodo kmetijske zadruge tudi materialno prispevale k obnovi sadovnjakov. Strokovno sposobni ljudje, dobri sadjarji bodo opravili načrtno pomlajevanje in precepjanje dreves manjvrednih sort. Siriti pa bomo sorte, ki ustrezajo in so določene tudi po sadnem izboru. To so pri jablanah: jonathan, krivopecelj, boskopski kosmak pri hruskih pa: pastorevka in boskopska. Cepitve za precepjanje se bo rezalo le od matičnih dreves, ki jih bo odbrala posebna komisija.

V oktobru bo verjetno organizirana v Ribnici tudi sadna razstava, najboljšim sadjarjem pa razdeljene nagrade in diplome. V tekstu so tudi predpri-pare za dobro organizacijo zim-skih predavanj iz sadjarstva, ki jih bodo letos spremljali tudi dobri sadjarski filmi in diapozitiv.

Sadjarji želijo in apelirajo na prosvetne organe, naj bi se v višje razrede osnovnih šol spet uvedel pouk iz kmetijstva in sadjarstva, saj je to nujno potrebo.

Okrajna zadruga zveza bo organizirala tudi ogled sadjarskih posestev in dreves-nice po Dolenjskem in Stajerskem. Udeležili se ga bodo predvsem sadjarji, ki največ delajo na sadjarstvem področju in bodo svoje znanje tudi koristno uporabili.

M. J.

19. septembra
vsi na Ostrožno,
na vseljusko manifestacijo
našega ljudstva!

„NOVOTEKS“ TEKSTILNA TOVARNA NOVO MEŠTO

bo odprla

v oktobru

„Novoteks manufakturo“

PRODAJALNO S TEKSTILNIM BLAGOM IN KONFEKCIJO NA DROBNO

V NOVEM MESTU, Glavni trg 25, v novi stavbi DOZ-a

Imeli bomo bogato izbiro volnenih tkanin
in vsega ostalega tekstilnega blaga po najnižjih cenah
Potrošniki, v Vašem interesu je, da kupite dobro blago
iz največje izbire, brez posrednikov in najceneje
Posebnost bodo volneni ostanki

politiki in zaščiti otrok v Ju-goslaviji.»

Drugi dan kongresa je bil glavni predmet razprav Vloga družine pri vzgoji otrok. Kongres se je razdelil v štiri sekcije, ki so ločeno razpravljale: o splošnih vprašanjih otrok, o otrocih, ki živijo izven družine zaradi zdravstvenih in šolskih razlogov, o otrocih, ki živijo v družini, nezakonitih otrocih, otrocih iz ločenih zakonov in o otrocih brez staršev.

Naslednji dan je bil osrednji referent Dr. W. D. Wall, predsednik komisije za vzgojo otrok pri UNESCO. Govoril je o psihološkem stanju bolnega ali pohabljenega otroka.

Polletni občni zbori KZ na Kočevskem

Vse zadruge na Kočevskem so zaključile svoje polletne zaključne račune in se sedaj živahno pripravljajo na polletne zbornje. Po-letje tega pa imajo vse tudi živinorejske razstave ali pa sejme. Tudi te razstave in sejme kažejo velik napredek v živinoreji. Da ne bo potrebno pozneje skli-cevati izrednih občnih zborov, že vse zadruge pripravljajo novim predpisom prilagojena pravila. Pripravljajo se na ureditev tudi drugih poslovnih odnosov, ki so ali spremenjeni ali pa sploh novih za zadruge, v smislu novih predpisov.

Pravila zadrug je potrebno precej spremeniti, zlasti pa temeljito obdelati vprašanje odnosov med samostojnimi obrati — podjetji in zadrugo. To vprašanje zahteva toliko več resnosti in razmišljanja, ker je to za zadruge nekaj povsem novega. Z Uredbo o kmetijskih združenih po-zadružni obrati dobili prvič obliko upravljanja po delovnih kolektivih. Tistim upravnim odborom, ki z novimi predpisi niso dobro seznanjeni, ali ponekod celo niso ječi biti, ne gre ta novost nič precej zlahka v glavo. Bojijo se, da ne bodo mogli več toliko odlo-lati, se vmeslavati v proizvodnjo in sploh komandirati, skratka bojijo se, da ne bi delavci in uslužbenci obratov dobili preveč pravic pri odločanju o vsemogo-čil vprašanjih. Takšna bojazan in mnenja so seveda napačna in jih bo treba korenito izbrisati. Delovni kolektivi morajo dobiti kar največ samostojnosti.

Na sejah upravnih odborov mnogo razpravljajo tudi o inve-

sticijah v bodočem letu. Seveda je treba dobro premisliti, kaj se bo gradilo in kakšna sredstva bodo zadruge zmogle. Posebno pregledavce dela združam melioracija zemljišč. Znano je, da je Kočevska pretežno živinorejski predel, zato ni vseeno kakšna bo v bodočnosti krma za živino. Pa tudi poljedelska proizvodnja zahteva, da se zamočvirjena polja izsušijo. Meliorirane pa je bilo na Kočevskem še zelo malo. V Dobropoljski dolini imajo živino-rejski velik problem, ker nimajo pašnikov, krme pa je premalo. Zadržniki se že dalj časa borijo, da bi dobili pašnik na Kukavem, pa jim delajo nekateri ovire. Pašnik ima samo zadruga Sodražica na Trnavni gorji, ki pa je premalen, saj se lahko pase le do 80 glav živine. Zadržniki se nadalje sprašujejo, kaj bo s krediti za gnojilne jame, kajti dobro se zavedajo, kakšne vrednosti je gnojnice.

Prvi polletni zbor v okraju je imela kmetijska zadruga v Ribnici 29. avgusta. Ta je po obsegu dejavnosti v okraju naj-močnejša in tudi dobro gospodari, saj je naredila ogramen korak naprej. V svojih obratih zapol-šuje nad 110 delavcev in usluž-bencev in v kratkem jih namerava zaposliti še kakih 30.

Zadruga gradi največji in so-dobno urejeni trgovski in upravni dom v okraju; vanj bo vložila 50 milijonov dinarjev. 25. avgusta je imela tudi prvo živinorejsko razstavo po vojni. Razstava je pokazala, da je tudi ribniška do-lina v živinoreji zelo napredo-vala.

Na velesejmu v Turčiji razstavlja 40 naših podjetij

Letošnji mednarodni velesejem v Smitrni (Turčija) se je začel 20. avgusta in bo trajal do 20. septembra. Na velesejmu sodelujejo vse evropske dežele in tudi Jugoslavija. 40 naših izvoznih podjetij je razstavilo na velesejmu svoje izdelke. Med drugimi razstavljaljo tudi tale naša izvozna podjetja: »Prvo-majska« stružnice in vrtnale stroje, silvo Lola Ribarj vrtnale stroje in pnevmatična kladiva. »Litostroj« žerjave, črpalke in vodne cevi, »Rade Končara« in »Severa« elektromotorje, »Fagrame« iz Smedereva gradbene stroje itd. Razstavljeno so tudi izdelki naše tekstilne in kmetijske industrije, steklo, pohštvo, galvanterjsko usnje, izdelki iz polivinilna in drugo.

Mladina se je spet usula v šole

Prisel je september. Sadje zori, v vinogradih se oglašajo črčki, ki naznanjajo, da se ne bomo več dolgo koplili. V teh dneh se otroci poslušajo od počitnic, igranja in veselja. Spet je prišel čas, ko bodo sedeli v šolske klopi in se morali krepko lotiti učenja. Skoraj deset mesecev bo treba nepretrgoma delati, da ne bo ob koncu leta polomije.

Dan, ko otrok prvič prestopi šolski prag, je zanj praznik. Zato moramo skrbeti, da mu bo ostal v čim lepšem spominu. Leto in njegov abecednik smo v Novem mestu pripravili priscen sprejem.

1. september je bil lep sončen dan, kakršnih je bilo malo v tem mokrem letu. Ze pred deveto uro so prihajale mamicе s svojimi malčki, ki jih bodo izročile šoli.

Tvoj je pa zares velik in močan! Naša je bolj majhna in drobna, izgleda pa, da bo bibrinja.

Tovarišice učiteljice so zbrale vsaka svoj bodoči razred. Peljale so jih v šolske sobe in jim pokazale prostore. Sedeti že znajo, so bile vesele. Nekateri so se boječi in se niti vstati ne upajo, ko zaslišijo svoje ime. Sele, ko tovarišica ponovno vpraša, če se kdo tako piše, vzdigne prizadeti ročico. Zvedeli so od starejših bratov, da v šoli tako zabavajo. Nato so jim učiteljice razložile, kdaj bodo prišli drugi dan v šolo, kako morajo hoditi po cesti in paziti, da jih ne povozijo avto. Letos so jim določili razrede v drugem nadstropju, zato morajo paziti, da se ne bodo zgubili v veliki stavbi. Nekateri so povedali, da imajo že

po knjigi in zvezkih, da se bodo naučili brati in pisati. Gotovo so jih mamicе strahale, da jih bo v tovarišicе s palico odvadila nagajivosti. Sedaj ni v šoli več palice. S tem pa se ni rečeno, da šola trpi nagajive. Tudi zanje so zadržali. Če bodo nagajali, ne bodo dosti slišali, kaj jim bo pripovedovala učiteljica. Ko bodo vprašani, ne bodo znali, njihove mamicе in vsi domači pa bodo žalostni, da imajo tako poročenega šolarčka ali šolarico. Zato se morajo potruditi, da se bodo pridno učili, pa ne samo en teden, toda vse leto. Če bodo tako delali, bo ob koncu leta veselje in tudi kaj nagrade, drugače pa bodo morali še eno leto posedati v istih klopetih. Zelim našim prvotolčkom, da bi se kar najbolje počutili v novem domu, ki ga bodo vzbujali, saj bodo tam mnogo pridobili.

Dvajset let nesebičnega dela

Antona Rolih

Maja je minilo dvajset let, kar je prišel na Dolenjsko mlad pripravnik za nadzornika proge Anton Rolih, sedanjí direktor podjetja za vzdrževanje proge Novo mesto.

Oče tov. Rolih je bil čuvaj proge na Rakeku. Sin je že v mladih letih pokazal ljubezen do železnice. Zaradi pomanjka

NOV, s katero je že prej aktivno sodeloval.

Med NOB je bil najdlje v VII. korpusu. Bil je referent za železnice in član okrajnega odbora OF. Po osvoboditvi je bil imenovan za v. d. šefa vojni delegacije SOMNO, do oktobra 1946 je bil pomočnik šefa sekcije v Novem mestu. Za tem je bil imenovan za šefa sekcije in nazadnje za direktorja Podjetja za vzdrževanje proge Novo mesto.

Tone Rolih ni samo vestno opravil svoje službe, ampak je bil vsestransko delaven tudi v družbenem življenju in je še sedaj. Koliko je storil za dvig dolenske železnice, mnogo več, kot je zahtevala njegova služba. Je delaven predsednik železniške gasilske čete, ki si gradi svoj dom, in to nemalo po njegovi zaslugi. Dalje je odbornik železniškega odbora PLZ, član stanovjske komisije, predsednik socialnega zavarovanja v Novem mestu, član mestnega občinskega odbora in sodnik porotnik. Povsod se poznajo njegovi trezni nasveti in delavnost. Tudi kot član Nadzornega odbora Svobode v Bršljuni si mnogo prizadeva, da bi društvo dobilo svoj dom.

Upamo, dragi Tone, da v svoji skromnosti ne boš zameril, da smo te predstavili javnosti.

Vsi želimo, da bi še dolga leta s isto vnamo in ljubeznijo vodil svoje podjetje in delal za dvig dolenske železnice in splošni napredek Dolenjske, svojega drugega doma. S.K.

Prvi trenutki v šoli

v vzgojo in pouk. Srečale so se stare znanke in ogledovale otroke svojih prijateljic:

»Kaj je tvoj že tudi tako zvalčili?»

»Ti si pa že zadnjega pripeljale!»

Perion
Tudi vse tuje ve

pralni prašek za pranje finih tkanin nima tekmeča na tržišču!

ALI BO V PODGORJANSKIH VASEH ZASVETILA ELEKTRIKA?

Tega menda še sam elektrifikacijski odbor ne ve! Da bi ljudje zvedeli, kako je z elektrifikacijo teh vasi, smo se obrnili na ljudskega poslanca in predsednika gotenške občine Alojza Murna, ki je obljubil, da nam bo ugodeno do letošnjega novembra. Rok je torej zelo kratek in bi bilo nujno postoriti pripravljala dela, ki bi jih vaščani pod vodstvom vsaj enega strokovnjaka lahko sami opravili.

Drogovi so pripravljani že dve leti, nerodno je le to, da imajo kmetje sedaj največ dela.

Podjetje naj to upošteva in v deli čimprej začne, elektrifikacijski odbor pa mora mobilizirati vse sile, da bo delo dokončano res v pravem času. Z upanjem, da se bodo besede tovariša Murna uresničile, pričakujemo novo luč.

Sadne stiskalnice 80, 120 litrov, sadni mlini, plugi, brane Lesece, plugi obračalniki, ostali stroji in kmetijski orodja.

VSE Z REGRESOM V SMISLU UREDBE, DOBVLJA: »ŽELEZNINA« — VELIKE LASČE

telefon 8

SMRT NA TRAČNICAH

V večernih urah prvega septembra je bil v gostilni Bukovec v Kotu pri Semicu tudi Edvard Zorko. Popil je nekaj vina, plačal tudi drugim gostom, pojedel dve porciji sira, nakar je v vinjen mahnil proti domu. Sel je po stezi, ki prečka železniško progo pred vhomom v predor. Tam je menda sedel na tračnice in tudi zaspal. Ker je zaradi vinjenosti trdno spal, ni slišal prihajajočega osebnega vlaka, ki vozi iz Karlova proti Novemu mestu preko Semic. Zorko je verjetno držal glavo na tračnici, ker so mu jo kolosa vlaka zdrobila. Bil je na mestu mrtev.

KOTICEK ZA DOLENJSKE GASILCE

Dolenjsko prostovoljno gasilstvo, združeno v okrajni gasilski zvezi Novo mesto je v nedeljo, 5. septembra proslavilo svoj gasilski dan v počastitev narodnega praznika »Stajerske v borbi na Ostrožnem«.

V zvezi s tekmovanjem v gasilskih disciplinah, ki so se začela že pred meseci po društvi in sektorjih prostovoljnih gasilskih društev, je bilo ta dan tekmovanje za prvaka Okrajne gasilske zveze. Tekmovanje se je začelo ob 8. urli zjutraj na telovadšču TVD Partizana Novo mesto na Lokl in je trajalo do 10. ure. Udeležilo se ga je osem najboljših prostovoljnih gasilskih društev v okraju in sicer: PGD Zeleznice Novo mesto, PGD Dvor, PGD Orehovića, PGD Stopičje, PGD Čatež, PGD Zeleznice Straža in PGD Potovrh — Slatnik. Pri tem je izpadel sektor Mokronog, ker ni izvedel sektorskega ocenjevanja.

Po tekmovanju je bila skupinska gasilska mokra vaja društev iz Novega mesta in bližnje okolice na Glavnem trgu.

Po vaji se je formalna povorka z okrog 500 člani prostovoljnih gasilskih društev s članicami in pionirčki ter z mestno godbo. Gasilci so defilirali pred častno tribuno na Glavnem trgu. Na tribuni so bili funkcionarji Okrajne gasilske zveze, med njimi gasilski inspektor Buh Alojzij, podpoveljnik GZ LRS ter gost iz Okraj. gasilske zveze Črnomelj. Le lokalnih oblastnih organov ni bilo navzočih.

Po defileju je bilo pred tribuno zborovanje, kateremu je poleg gasilcev prisostvovalo tudi številno občinstvo. Zborovanje je vodil tajnik Okrajne gasilske zveze Novo mesto Japelj Pavle, ki je v zanosnih besedah poudaril današnji pomen prostovoljnega gasilstva za našo novo nastalojo socialistično ljudsko državo. Ob tej priliki je poveljnik OGS Mišigoj Janko razglasil rezultate izvršenega tekmovanja, pri katerem si je PGD Zeleznica Novo

ODBOJKA

Ženska slovensko-hrvatska odbojgarska liga

TVD PARTIZAN (Novo mesto) : AOK (Ljubljana) 3:1 (15:4 12:15, 15:12, 15:10)

Novomeščanke znajo včasih odlično zaigrati. Da je to res, so dokazale v petek, 2. septembra, v zaostali prvenstveni tekmi iz spomladanskega dela tekmovanja povsien zasluženega premagale renimirane nasprotnice iz Ljubljane. Za Partizana so igralce Knaflič, Ostaneč, Kerčar, Fink, Vozar. Vojgrinec in Robar, za AOK pa Leskovic, Mesec, Maček, Pogačar, Kosce, Slard in Novak.

Novomeščanke so bile premočnejše v treh nzh, AOK pa samo v enem. Zelo koristno igro je tokrat pokazala Finkova, na mreži sta se pa še posebej izkazali Knafličeva in Robarjeva. Pohvaliti je tudi prizadevanje ostalih igralke. AOK je imel najboljšo moč v Lovkovići in Stardići.

Glavni sodnik je bil Rolih, pomožni pa Urh. Tekmo je gledalo nekaj 100 gledalcev, ki so burno navijali za domačje igralke.

Prihodno nedeljo je ženska vrsta prostia, moška pa potuje v Kamnik, kot znano, je Kamnik v spomladanskem delu prvenstva toliko Partizan na Lokl s 3:2.

ODBOJKA

Novomeščani najboljši v odbojki

Prvi dan tekmovanja sta se kluba pomerila v odbojki. Domača ekipa je premagala Črnomeljske z rezultatom 3:1. Za rezultate kažejo, da ekipa iz Črnomeljske ni tako na tleh; včasih so prav dobro zaigrali, potem pa zopet popustili. Odbojkarji novomeškega kluba so nastopili v postavi: Šmek, Medic, Lepajnc, Hočevar, Fajfar in Pelko. Črnomeljski pa: Cop, Weiss, Novak, Einsiedler, Kloneč in Škedelj. Kakor smo pričakovali, so se najboljši odlikovali Šmek, Lepajnc in Medic, od gostov pa Einsiedler in Novak. Dobro je sodil Robert Rolih.

V namiznem tenisu druga zmaga Novomeščanov

Zvečer 2. septembra sta se v domu JLA pomerili namiznoteniski ekipi obeh klubov. Novomeščani so zmagali 3:0 v o., ker je Črnomeljska ekipa zaradi utrujenosti predala dvoboj. V skupnem plasmanu za prehodni pokal Univerzitetnega odbora ZŠJ je po prvem dnevu vodila novomeška ekipa s 40:28.

Zanimive in razburljive tekme v atletiki

Naslednji dan so tekmovali atletski Črnomeljski ekipa s slovenskim prvakov in metu koplja (Plut) in z državnim prvakov v crosu (Brinc) je bila favorit atletskega dvoboja. Vendar favorit niti ni bilo tako slabob, kot smo pričakovali. Plut je sicer vodil v vseh metih in tudi v teku na sto metrov. Brinc pa se je moral v teku na 1500 m zadovoljiti z drugim mestom, prvi je bil Doki iz Novega mesta. Tek na 1500 m in štafeta za občinstvo sponzorirano z največjim zanimanjem. Domačina Doki in Lenart sta odlično tekla in prehitela oba nasprotnika. Doki je protl koncu že kar zanesljivo vodil. Lenart in Brinc na sta se borila za drugo mesto. Brinc je prišel na cilj pred Lenartom, vendar je treba opozoriti na Lenarta, ki je dve leti ni tekel. Tudi štateja se je začela z vodstvom domačih. Blatnik je odlično tekel in pustil za seboj Brinc, toda Škedelj in Plut sta znostanek nadoknadila in za več metrov prehitela domačega tekača. Najboljši uspeh na telovadšču je dosegel Marko Plut, ki je osvojil 4 prva in eno tretje mesto, od domačih pa Kotnik, ki je zmagal v skoku v višino in Mirič, ki je bil zmagovalček v skoku v daljino. V atletskem dvoboju je zmagal Črnomelj z rezultatom 50:44.

Rezultati: Tek 100 m: 1. Plut (Č) 12.0; 2. Mirič (N) m. 12.1; 3. Škedelj (Č) 12.2. Tek 400 m: 1. Brinc (Č) 57.4; 2. Škedelj (Č) 58.0; 3. Blatnik (N) m. 59.1. Tek 1500 m: 1. Doki (N) m. 4:44.4; 2. Brinc (Č) 4:44.7; 3. Lenart (N) m. 4:49.0. Skok v višino: 1. Kotnik (N) m. 169; 2. Mirič (N)

Uzpred sodišča

DRAG KURNIK

Največ 1000 din je bil vreden kurnik za prevoz mladih prašičev, zaradi katerega je nastala pravda med Janezom Skubicem, posestnikom iz Gorznje Prekope štey. 8 in Janezom Gorškom iz Ostroga. V decembru lanskega leta naj bi Skubiceva žena Frančiška posodila Goršku kurnik. Ker ga ta ni vrnil, ga je letos februarja terjala, Sovišek pa je zadrževal, da si kurnika pri njih ni nikdar izposodil. Skubiceva mu je zabrausila: »Naj ti ta kurnik zgori na duši! Goršek jo je tožil zaradi razžaljenja, vendar je tožbeno izgubil, ker je bilo očito, da je ona pricela z njim razgovor zaradi upravičene terjatve svoje lastnine. Ta tožba je bila razmeroma poceni, saj je plačal Goršek le 300 din za kroleke in šel dvakrat v Novo mesto.

Nato je vlozil tožbo Skubic. Zahteval je, da mu Goršek kurnik vrne ali pa plača karj 1000 dinarjev. Toda sedaj pride naj-

Kolesarske dirke v Beli krajini

Okrajna zveza Partizana in okrajni komite LMS Črnomelj hočeta vpletati vsakoletne tradicionalne kolesarske dirke. V ta namen sestavljeni odbor je izdelal program za prvo kolesarsko dirko s turističnimi kolesi, ki bo 26. septembra po Beli krajini.

Posivamo vse organizacije Partizana in LMS Bele krajine ter novomeškega in kočevskega okraja, da proučijo tekmovalni program ter ukrepejove vse potrebne med članstvom, da bo število prijavljencev za tekmovanje in udeležbo čim večje.

Prijave pošiljate skupinsko s polnimskim seznamom ali posamezno na okrajno zvezo Partizana ali OK LMS Črnomelj najkasneje do 19. septembra.

Start bo 26. septembra ob 9.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

I. študentske športne igre

Novomeški visokoškolski klub prvi osvoji pokal

Novo mesto je bilo letos prizorišče prvih študentskih športnih iger dolenjskih visokošolcev. Ker kočevski in šiški klub nista sodelovala, je bilo tekmovalcev precej manj kot smo pričakovali. Klubi, ki bi morali biti organizatorji, so pustili svoje športnike na čedlu. Keru bi bilo tako tudi s Črnomeljsani, toda verna posameznih tekmovalcev je premagala neznanjanje kluba. Na tekmovanje so prišli v glavnem na svoje stroške.

Nasmeto štirih klubov sta sodelovala toveč samo dva. Tekmovanja so bila v odbojki, namiznem tenisu, atletski in šahu.

Novomeščani najboljši v odbojki

Prvi dan tekmovanja sta se kluba pomerila v odbojki. Domača ekipa je premagala Črnomeljske z rezultatom 3:1. Za rezultate kažejo, da ekipa iz Črnomeljske ni tako na tleh; včasih so prav dobro zaigrali, potem pa zopet popustili. Odbojkarji novomeškega kluba so nastopili v postavi: Šmek, Medic, Lepajnc, Hočevar, Fajfar in Pelko. Črnomeljski pa: Cop, Weiss, Novak, Einsiedler, Kloneč in Škedelj. Kakor smo pričakovali, so se najboljši odlikovali Šmek, Lepajnc in Medic, od gostov pa Einsiedler in Novak. Dobro je sodil Robert Rolih.

V namiznem tenisu druga zmaga Novomeščanov

Zvečer 2. septembra sta se v domu JLA pomerili namiznoteniski ekipi obeh klubov. Novomeščani so zmagali 3:0 v o., ker je Črnomeljska ekipa zaradi utrujenosti predala dvoboj. V skupnem plasmanu za prehodni pokal Univerzitetnega odbora ZŠJ je po prvem dnevu vodila novomeška ekipa s 40:28.

Zanimive in razburljive tekme v atletiki

Naslednji dan so tekmovali atletski Črnomeljski ekipa s slovenskim prvakov in metu koplja (Plut) in z državnim prvakov v crosu (Brinc) je bila favorit atletskega dvoboja. Vendar favorit niti ni bilo tako slabob, kot smo pričakovali. Plut je sicer vodil v vseh metih in tudi v teku na sto metrov. Brinc pa se je moral v teku na 1500 m zadovoljiti z drugim mestom, prvi je bil Doki iz Novega mesta. Tek na 1500 m in štafeta za občinstvo sponzorirano z največjim zanimanjem. Domačina Doki in Lenart sta odlično tekla in prehitela oba nasprotnika. Doki je protl koncu že kar zanesljivo vodil. Lenart in Brinc na sta se borila za drugo mesto. Brinc je prišel na cilj pred Lenartom, vendar je treba opozoriti na Lenarta, ki je dve leti ni tekel. Tudi štateja se je začela z vodstvom domačih. Blatnik je odlično tekel in pustil za seboj Brinc, toda Škedelj in Plut sta znostanek nadoknadila in za več metrov prehitela domačega tekača. Najboljši uspeh na telovadšču je dosegel Marko Plut, ki je osvojil 4 prva in eno tretje mesto, od domačih pa Kotnik, ki je zmagal v skoku v višino in Mirič, ki je bil zmagovalček v skoku v daljino. V atletskem dvoboju je zmagal Črnomelj z rezultatom 50:44.

Rezultati: Tek 100 m: 1. Plut (Č) 12.0; 2. Mirič (N) m. 12.1; 3. Škedelj (Č) 12.2. Tek 400 m: 1. Brinc (Č) 57.4; 2. Škedelj (Č) 58.0; 3. Blatnik (N) m. 59.1. Tek 1500 m: 1. Doki (N) m. 4:44.4; 2. Brinc (Č) 4:44.7; 3. Lenart (N) m. 4:49.0. Skok v višino: 1. Kotnik (N) m. 169; 2. Mirič (N)

PLAVALNI NASTOP V PODZEMLJU

22. avgusta je bil v Podzemlju na Koplji propagandni plavalni nastop. Udeležilo se ga je plaivalci iz vse Belokranjske, samo iz Gradača in Podzemlja ni bilo nikogar. Dež je pridreditev precej oviral.

Gledalce je zelo navdušila vaterpolska tekma med članji TVD Partizana (Črnomelj) in mladinci, mladinci so bili mnogo bolj podrtvovalni. V svojih vrstah so imeli tudi dva pionirja iz Metlike. V prvem delu igre so bili mladinci nekoliko boljji, vendar se je prvi polčas končal z rezultatom 2:2. V drugem delu so imeli članji več sreče in so zmagali s 3:2. Za Partizan so nastopili: Plut D., Selinc, Vardjan B., Jakič, Simenc in Vardjan L.; za mladince pa: Pezdirc, Schweiger, Telatko, Sašek, Prevalec, Ponomir. Sodnik je bil dober.

Tudi v prsnem plavanju na 50 metrov je bila borba ostra, vendar si je Urh (Črnomelj) že s startom zagotovil zmago. Drugi

SAHOVSKI BRZOTURNIR V ČRNOMLJU

Sahovski društvo v Črnomlju je pred kratkim organiziralo društveni brzoturnir za mesec avgust, da bo znakovalec turnirja Korele, ki je do osmega kola prejel najboljšo vodil. Akademik Urh, ki mu je vse čas sledil in premagal nevarne konkurente (prvokategorijca Koblerja, nato pa še Klencenca in Malerčiča) ga je v zadnjem kolu prehitel z 8 in pol točkami. Tako je Korele prišel med Koblerja, Klencenca in Malerčiča, ki si dele 2-3 mesto z 8 točkami.

Končno stanje na tabeli: 1. Erich Hof 12 točk. 2. Stane Fink 10 in pol. 3. Sitar 9. 4.-5. dr. Golez in Košir 9 točk. 6. Milan Briček 8 in pol. 7.-8. Avsec in Doki 8 točk. 9. Mihelčič 7 točk. 10. Jenko 6 točk. 11. Kačunič 5 in pol. 12. Medic 5 in pol itd.

OLIMPIADA V AVSTRIJI

Na olimpiadi železničarjev, ki bo septembra v Avstriji, bo nastopila tudi juoslovnska ekipa. Med drugimi bo odstopal kot član juoslovnskega šahista iz Črnomlja prvokategorijca Ivan Koblar iz Črnomlja. Zelimo mu dober uspeh!

DOLENJSKI OBJAVLJEVALCI

KINO

Kino KRKA Novo mesto

Od 10. do 12. septembra: angleški film Oseba zadeva.

Od 14. do 16. septembra: nemški glasbeni film Maja v tenčici (revija).

Od 17. do 21. septembra: angleški barvni film Henrik V.

Kino Dolenjske Toplice

11. in 12. septembra: angleški film Hitrejši od zvoka.

15. in 16. septembra: francoski film Mok je zlato.

Kino Črnomelj

Od 10. do 12. septembra: Gospod Hulot na počitnicah.

Od 14. do 16. septembra: Tretji človek.

Od 17. do 19. septembra: Ustreten ob zori.

Kino Jadran Kočevje

Od 10. do 12. septembra: ameriški film Viharni zaliv.

15. in 16. septembra: italijanski film Moj sin profesor.

Od 17. do 19. septembra: francoski film Sovražnik št. 1.

Kino Loški potok

11. in 12. septembra: nemški film Glas drugega.

15. in 16. septembra: ameriški film Snužnja preteklosti.

POCENI PRODAJ

Prihajamo z novostmi za jesen in zimo ter Vas prijazno vabimo, da si ogledate založeno trgovino in izberete po svojem okusu — Kravljana trgovina — Žužemberk.

SPREJMEM starejšo žensko za čuvanje otroka v dopoldanskih urah. Naslov v upravi. (341) Kupovati v KRAJEVNI TRGOVINI — Žužemberk — se pravi film Hitrejši od zvoka. 15. in 16. septembra: francoski film Mok je zlato.

Kino Črnomelj

Od 10. do 12. septembra: Gospod Hulot na počitnicah.

Od 14. do 16. septembra: Tretji človek.

Od 17. do 19. septembra: Ustreten ob zori.

Kino Jadran Kočevje

Od 10. do 12. septembra: ameriški film Viharni zaliv.

15. in 16. septembra: italijanski film Moj sin profesor.

Od 17. do 19. septembra: francoski film Sovražnik št. 1.

Kino Loški potok

11. in 12. septembra: nemški film Glas drugega.

15. in 16. septembra: ameriški film Snužnja preteklosti.

IZJAVLJAM, DA NE SME NIKDE PRODATI, OZIROMA DATI ALKOHOLNIH MOJE PREMIČNINE. Izjavljam tudi, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih navedla moja žena Ločnikar Anica iz Mokronoga 4. — Ločnikar Ivan, Mokronog 4.

Na pomoči

Opomba. Prostovoljna gasilska društva, ki so prejela tekmovalne nagrade, pozivamo, da pošljejo Okrajni gasilski zvezi Novo mesto poročilo zaželenega gasilskega materiala v višini sprejete nagrade.

OGZ Novo mesto

IZ NAŠIH KRAJEV

IZREDNA NESREČA PRI VELIKI LOKI

30. avgusta se je v Veliki Loki zgodila nesreča s konjem, kakršne ljudje sploh ne pomnijo. Dva voznika sta se srečala in eden je imel na vozu plug. Črtilo je meletele v voza in se konju drugega voznika zataknilo za komat. Konj je vlek za...

Vprašanje občinskemu odboru Velika Loka

Povsod je bilo javno objavljeno, da je treba prošnje za štipendije dijakov poslati Tajništvu za prosveto in kulturo pri OLO Novo mesto do zaključno 30. avgusta. In vendar občinski ljudski odbor Velika Loka vloženih prošelj ni odposlal pravočasno. Kdo bo kriv, da otroci ne bodo dobili štipendij?

Sentjernejske novice

Gasilska orodjarna v Sentjerneju, odkoder so leta in leta hiteli naši vrli gasilci na pomoč, je dosluži in so jo podrli. Napravila je prostor 8 m dolgemu prizidku tukajšnje Mizarske delavnice, ki bo s tem tudi prostorno in dolžino in višino razširila svoj cvetoči obrat, ki bo sedaj zaposlil 30 delavcev.

Naši pridni gasilci že zbirajo material za graditev novega doma na »Brulčevini«, ki bo v čast ne le sentjernejskih gasilcem, temveč tudi vsej naši občini. Jasno pa je, da moramo pri izvedbi te akcije pomagati tudi drugi, kar ta organizacija po svojem plemenitem delu tudi zasluzi. Blizu gimnazije gradijo poslovje za kmetijsko gospodarstvo šolo, ki je v Sentjerneju že več let, ni ma pa svojega poslopija.

Pretekli teden je vodila upravna naša kmetijska gospodinjstva šola Anica Somrakova tečaj za konzerviranje zelenjave in sadja, ki je zelo lepo uspel.

Minulo nedeljo je pravni referent socialnega zavarovanja iz Novega mesta govoril socialnim zavarovancem o raznih problemih, o izkoriščanju te plemenite ustanove po raznih nevednejših in o drugih zadevah. Dokaj številni poslušalci so bili predavatelju hvaležni. Naš zdravnik dr. Julče Sajc pa je izjavljala tov. Colariča podprl z raznimi primeri iz svoje bogate prakse.

Dolenjske Toplice

Preteklo nedeljo so bile v Dolenjskih Toplicah nadomestne volitve za trgovsko in obrtno skupino pri okrajnem ljudskem odboru. Izmed šestih predlaganih kandidatov so volilci izbrali Juleta Smrke iz Gozde uprave Poljane in Antona Henigmana iz čevljarske zadruge v Dolenjskih Toplicah.

Ferion
pralni prašek
za pranje
NYLONA
SVILE
VOLNE
in TKANIN

Ozemlje ob Savi, ob kateri je nekdo potekala meja med nekdanjo Kranjsko in Štajersko, je ob času osvobodilnih bojev imelo svojo pravo posebno in važno vlogo. Globoka zarezava savske struge in Sava sama s svojimi dostikrat naravnimi vodami sta ustvarjali že močno naravno zapreko med obema bregovoma, ki so jo morali partizanski kurirji, še bolj pa večji oddelki premagati skoraj vedno z velikimi napori in boji s sovražnimi zasedami. Nemški osvajač naše zemlje pa je hotel vzdolž te naravne zapreke ustvariti še z nemškimi prebivalstvom naseljeni pas, ki naj bi za vedno razkosal strnjeno slovensko narodnostno ozemlje. Že v juniju 1941 so začela v Zagrebu, Beogradu in Mariboru posvetovanja med nacionisti, ustaškimi in nedevičskimi oblastniki o možnosti preseljevanja velikega števila prebivalcev iz Štajerske in Gorenjske na Hrvaško in v Srbijo. V poletju 1941, ko se že pokale prve partizanske puške, je pri Nemcih dozorle sklep o preselitvi nad 80.000 kmetijskega prebivalstva iz območnega pasu med Žirni, Kamnikom in Litijo ter o enakih izselitvi nad šestdesetisoč kmetijskega prebivalstva ob Savi med Litijo, Brežicami in Biželjskim. Do izvedbe je prišla samo izselitev v posrbskem pasu, v katerem so Nemci preselili Ko-

prej, plug je zdrsil z voza in se s celim lemežem zarinil v koline v vamp. Žival, ki je imela v drobovju več kot pol pluga, je seveda pri priči poginila. Gospodar konja (plemenske kobile), Majcen iz Račjega sela tma škode 85.000 dinarjev. Precej krivde za to nesrečo ima voznik K. J., ki je vozil nerodno kot se po cesti ne sme.

L. A.

POSKUSNA MOBILIZACIJA V SODRAŽICI

Rano v jutru 29. avgusta je bila na področju sodraške občine poskusna mobilizacija vojaških obveznikov in opremljenih konj, ki je pokazala, da so naši možje in fantje vedno pripravljeni braniti domovino. Mobiliziranci so takoj disciplinirano odšli na odredena zbirališča, kjer so čakali v pripravljenosti celih 5 ur. Pri tem zaslužijo pohvalo tovariši

Bukovica pri Ribnici

V Bukovici so imeli 29. avgusta lepo slovesnost — gasilsko društvo Bukovica je razvilo novi prapor. Proslave se je udeležilo veliko gasilcev iz okoljskih krajev, zastopniki OGZ Kočevje, RGZ iz Ljubljane in veliko številno ljudi iz Ribniške doline. Na gasilski paradii so sodelovali konjeniki in narodne noše.

Ribnica

Ribniški »Gradbeniki« hiti z zadnjimi deli pri dograditvi lepe dvostanovanjske hiše, ki leži v najlepšem predelu Ribnice, v bližini železniške postaje. Hitro raste tudi sosednja stanovanjska stavba, ki jo gradi isto podjetje. Obe stavbi bosta zgrajeni v rezihi ribniški LIP, ki bo tako precej pripomogel k izboljšanju stanovanjskega vprašanja in k lepšemu izgledu trga.

Nekaj drobnih iz Adlešičev

V torek 31. avgusta smo imeli Adlešičani mali praznik: nov, 16 sedežni avtobus je končno privozil mimo nas. Okoli 3 ure popoldne se je pred pošto zbralo precej domačinov. Goste je pozdravil predsednik občine Ivan Požek, nakar je avtobus odpeljal proti Preloki. Ob vrnitvi jih je sprejela »Adlešička tamburica«, pri Vrbinčiču je bila skromna zakuska. Navzoče sta pozdravila Mirko Krmarič, upravnik črnomašjske pošte in tov. Kostiškovič, zastopnik PTJ iz Ljubljane. Avtobus bo vozil po naslednjem voznem redu:

- 6 Preloka 15,25 21 km;
- 6,15 Vrhovci—Marindol 15,10 15 kilometrov;
- 6,22 Adlešiči 15,05 13 km;
- 6,27 Purgja—Pobrežje 14,58 11 km;
- 6,30 Dolenjci 14,55 10 km;
- 6,33 Bledenj 14,52 9 km;
- 6,40 Tribuče 14,45 8 km;
- 6,53 Črnomelj 14,30.

Redna vožnja se je začela 1. septembra. Prebivalci teh vasi so zelo hvaležni vsem, ki so pripomogli, da so njihovi kraji povezani z upravnim središčem Črnomljem in z železnico.

Ivetu Gabrijanu je neznan »svat« izmaknil na zabavi v Vel. Selih 11.000 dinarjev in tako pokvaril vse veselje. Nepoštenost je med Adlešičani zelo redka. Ivetova sestra Anka pa je v Črnomlju izgubila aktovko z listnico in 16.200 dinarjev. Ko je prišla vsa obupana domov, sta se prismetajala dva mlada šoferja iz Grosuplje, ki sta aktovko našla in ji vrnila vse. Obdržala sta samo Ankino fotografijo, za spomin na »deklico, ki se je tisočake po cesti«. Mlada šoferja, ki ju Anka še po imenu ne pozna, zaslužita pohvalo za svoje poštenje.

NA KOČEVSKEM POPIJEJO VELIKO UMETNIH VIN

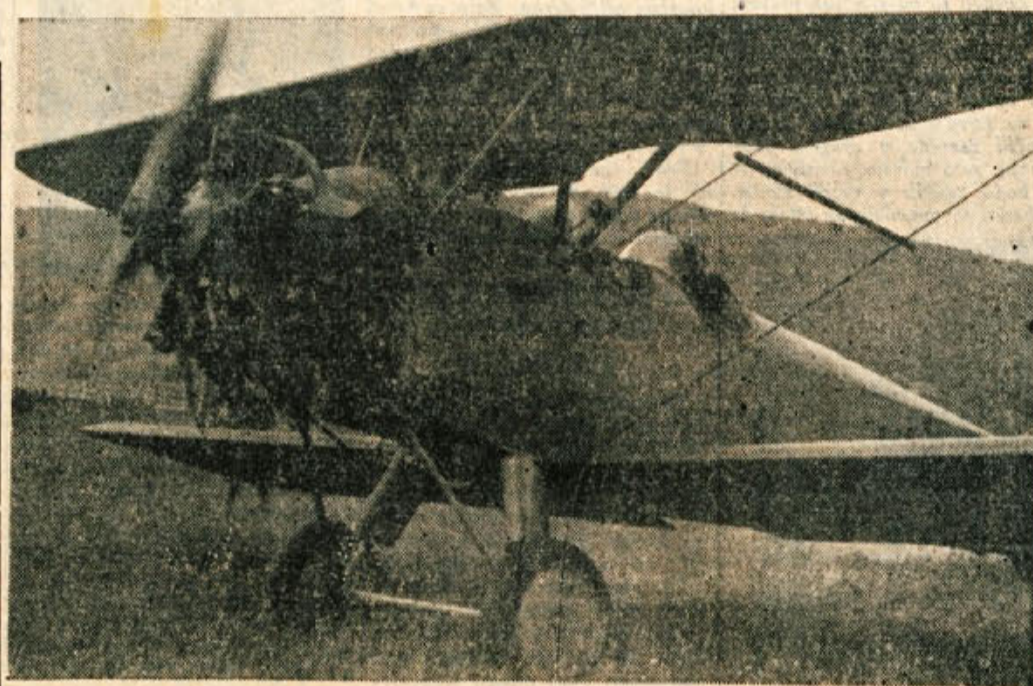
Kočevski okraj je najbrižeden prvih v Sloveniji v potrošnji vina, ki je doma iz šišenskih vinogradov. Tega vina v našem okraju mnogo pretočijo. Kjer ni dobrega vina, piijejo ljudje vse od kraja, kar ima za posledico težak glavobol. Se za bolnika, ki mu zdravnik predpiše vino kot zdravilo, je krepilno pijačo težko dobiti. Da se na Kočev-

skem potroši toliko šišenskega vina, so krivi v nemajhnji meri gostilničarji in tisti, ki ga zanje nabavljajo. Menimo, da je v Sloveniji dovolj vinogradov in bi »tovarna vin v Šiški« rajše proizvajala brezalkoholne pijače. —m

iz Kočevja in predstavnik občine Sodražica, ki so delali skoraj vso noč.

— 18-LETNI LOVEC ubil — divjega prašiča

V okolici Dolenjskih Toplic so kmetom divji prašiči v velik nadlogo, saj narede na poljih občutno škodo. Posebno rade se tolpe divjih svinjskih goste v koruznih nasadih. Lovske družine se zelo trudijo, da bi jih izgnali vsaj v hribe, ko jih že uničiti ne morejo. V vasi Hrib pa se je pojavilo 18-letnemu lovcu Franu Henigmanu, da je pokončil enega škodljivca. Približal se mu je, sprožil in mrečina se je zgrudila. Strel je zadel prašiča v vrat in je bil učinkovit; divje svinje je namreč zelo težko ubiti, ker ne poginejo zlepa.

PO-2, last novomeškega aerokluba

ZA VODOVOD V STAREM TRGU

so že trasiral linijo od rezervoarja do vasi. Pri izvrtju v Dolu je že postavljena stavba za črpalko, na hribu Kovarče vasi je rezervoar, cevi od Predgrada do Kovarče vasi pa so zakopane

Kočevske stonjice

Na živalskem trgu v Kočevju bi bilo treba urediti stonjice, kajti ljudje prodajajo in kupujejo kar na tleh v prahu. Menimo, da je dolžnost LOMO Kočevje, da reši ta problem. Priznati moramo, da ima LO MO veliko izdatkov za druge potrebe, vendar bo treba tudi za to najti sredstev, saj nekaj stonjic ne bo stalo veliko.

Grablje pri Sentjerneju

Dolgoletna želja prebivalcev te vasi, ki stoji na razvalinah rimske naselbine Crucium (križišče), se je uresničila: zgradili so rezervoar za 72.000 litrov vode. Sentjernejski občinski odbor je prispeval 40.000 din, KZ Prekopa 30 tisoč din, ostalo, kakor delo, voznišče, material pa so dali vaščani. Kakor čujemo, nameravajo ustanoviti svoje gasilsko društvo in zgraditi gasilski dom.

Ali imamo v Loškem potoku res najhujše pijanče?

Te dni me je privedla pot v Loški potok. Z ljudmi sem se razgovarjal to in ono in tako je nanesla beseda tudi na pijančevanje. Ljudje se mi dokazovali da ni res, da bi bili Potočani med najhujšimi pijanči na Kočevskem ali pa celo na Dolenjskem, vsaj tako da je bilo prikazano v časopisju. Da bi stvari prišel do kraja, sem se obrnil še na predstavnike množičnih organizacij in občinskega LO. Tudi tu so mi povedali, da je pijančevanje v Lo-

SAMOMOR POSEBNE VRSTE

Joseph Hakey iz Nürnberga, star 20 let, je na kaj nenavadno način končal življenje. V zoološkem vrtu je šel v kletko, v kateri so bil trije levi. »Kralji pušcave« so na mah planili nanj in ga raztrgali.

sem zlezel na sedež kar v civilu... Zdal je pilot nekaj pošaril po različnih vzvodih, motor je presunljivo zabrel in kazalec na urah ki jih je bilo pred menoj na plošči cel regiment, so odživel. Zapeljala: sva na startno progo. Pripravljen aparat, tako lepo priliko za fotografiranje iz zraka je škoda zamuditi. Starter je

Zdravstvena postaja v Škokljanu

4. septembra je bila v Škokljanu otvoritev zdravstvene postaje, ki so ji prisostvovali predstavniki občine in množičnih organizacij, dr. Saje, sektorski zdravnik iz Sentjerneja, dr. Spilber, škof okrajnega Zdravstvenega doma, in predsednik upravnega odbora Zdravstvenega doma. Pogovorili so se o ordinacijskih dnevih in določili terek in petek od 9. do 12. ure.

Največja težava pri ustanovitvi ove postaje je bilo pomanjkanje prostorov. Občinski ljudski odbor je preuredil svojo stavbo in tako pridobil prostore za matični urad, poročno sobo in zdravstveno postajo.

Z novo postajo so uresničene dolgoletne želje prebivalcev Škokljanu in okolice.

Dva metra dolga štruca

Anton Planinc iz Sevnice je na okrajnem odboru Zveze borcev v Krškem povedal, da bo pripravil za proslavo na Ostrobnem presenečenje. Spelke bo 100 kilogramov štruca kruha, kar se ni posrečilo še nikomur. Štruca Antona Planinca bo dolga nekaj čez dva metra široka dober meter, visoka 60 cm. Štruco bo spekel v poljski peči, ki jo bo zgradil za to priliko.

Podjeten pek je zaposlen pri Splošnem trgovskem podjetju v Sevnici. Ze 52 let peče kruh in videl je že precej svetla, sedaj pa se hoče postaviti z dva metrsko štruco. Zelimmo mu, da bi uspel.

POJASNILO

»Oče, kaj je to basen?«
»To je, dragi sinko, pripovedka, v kateri se živali razgovarjajo med seboj. Na primer: pravi se razgovarja z oslom, kot jaz s teboj.«
»Kadar koli se namrejte, draga tovarišica, me strašno drži, da bi vas za popoldne potabil k sebi na dom.«
»Vi ste pa zelo predrven.«
»Ne, nisem predrven, pač pa sem zobozdravnik.«
»Kaj, 300 din zabtevate za puljenje enega zobat? Saj ste imeli

VELIKA SODOBNA KUCHARIC

V založbi »Naše žene« bo prihodnji mesec izšla »Velika sodobna kuharica«, ki bo poleg člankov o pravilni sestavi hrane, o vrednosti hranilnih snovi in drugih nasvetov našim gospodinjam vsebovala tudi 1300 preizkušenih kuharskih receptov. Kdor jo hoče dobiti po znižani ceni 600 din (vezana v platno), naj jo naroči in nakaže denar do konca telega meseca upravi »Naše žene«, Ljubljana, Erjavčeva 12. Stevilka čekovnega računa 604-T-137.

DOBER ODGOVOR

Neki ameriški duhovnik je po bilah zbiral prispevke za svojo jaro. Pride v hišo starejše device in ji začne pibati na dnio za čimvečji prispevek. Pa ni hotela dati ničesar.

»Veste, imam samo deset dolarjev, pa jih potrebujem za trajno odlučilo las.«
»Toda draga moja, Marija devica se ni nikdar kodvala las!«
»Ze res, ampak tudi Kristus se ni nikdar vozil z Cadillac avtom, kot se vozite vi.«

OKROGLE BODICASTE

»Neki ameriški duhovnik je po bilah zbiral prispevke za svojo jaro. Pride v hišo starejše device in ji začne pibati na dnio za čimvečji prispevek. Pa ni hotela dati ničesar.«
»No, če vam je prav, vam bom prihodnjega pultil pol ure.«
»Zakaj ste sosedu ukerdli stavo oblekot?«
»Ob, saj mi je žal, tovariš sodnik. Mislim sem pač, da je nova.«
»BERASKA«
»Lepo prosim, draga gospa, dajte mi 100 din, ker brez njih ne morem k svojim dragim.«
»Na, tu imate, udužec. Kje pa so vaši dragi?«
»V bifejule.«

»Neroda, kako moreš zgubiti poročni prstan?«

»Saj sem ti že tolkrat rekel, da mi zasij hlačni žep!«

OKROGLE BODICASTE

in

DOBER ODGOVOR

Neki ameriški duhovnik je po bilah zbiral prispevke za svojo jaro. Pride v hišo starejše device in ji začne pibati na dnio za čimvečji prispevek. Pa ni hotela dati ničesar.

»Veste, imam samo deset dolarjev, pa jih potrebujem za trajno odlučilo las.«
»Toda draga moja, Marija devica se ni nikdar kodvala las!«
»Ze res, ampak tudi Kristus se ni nikdar vozil z Cadillac avtom, kot se vozite vi.«

POJASNILO

»Oče, kaj je to basen?«
»To je, dragi sinko, pripovedka, v kateri se živali razgovarjajo med seboj. Na primer: pravi se razgovarja z oslom, kot jaz s teboj.«
»Kadar koli se namrejte, draga tovarišica, me strašno drži, da bi vas za popoldne potabil k sebi na dom.«
»Vi ste pa zelo predrven.«
»Ne, nisem predrven, pač pa sem zobozdravnik.«
»Kaj, 300 din zabtevate za puljenje enega zobat? Saj ste imeli

NA SODIŠČU

»Zakaj ste sosedu ukerdli stavo oblekot?«
»Ob, saj mi je žal, tovariš sodnik. Mislim sem pač, da je nova.«

BERASKA

»Lepo prosim, draga gospa, dajte mi 100 din, ker brez njih ne morem k svojim dragim.«
»Na, tu imate, udužec. Kje pa so vaši dragi?«
»V bifejule.«

»Neroda, kako moreš zgubiti poročni prstan?«

»Saj sem ti že tolkrat rekel, da mi zasij hlačni žep!«

Dolenjska in Štajerska v skupni borbi za svobodo

Ker so prve štajerske partizanske skupine na savinskem in koškanskem področju v tem času utrpele težke izgube, je Glavno poveljstvo odločilo, da formira II. Štajerski bataljon na Dolenjskem. Za komandanta je bil določen Stane Rozman, komisarke posle pa je prevzel Dušan Kveder. Ta bataljon je bil formiran 15. decembra in mu je bilo ukazano, da takoj prode preko Save na Štajersko in zbere tamkajšnje partizane ter prične z novimi akcijami. Bataljon je res krenil na pot, pri Tisju nad Litijo pa 24. decembra zadel na močne sovražne zasede, se z njimi sporadil, vendar pa se moral zaradi premočno zastražene Save umakniti na izhodiščno področje. Med tem so bile alarmirane tudi italijanske posadke, ki so vračajoč se partizanom na Primškovem postavile zasedo. 26. decembra je prišlo do boja, v katerem so partizani prebili italijanski obroč in odšli v svoje prezimovališče.

Na spomlad 1942 je Glavno poveljstvo reorganiziralo partizansko vojsko in zapovedalo ustanovitev odredov, ki so bili povezani v posamezne grupe odredov. — II. Štajerski bataljon je postal jedro II. grupe odredov, ki so jo po naredbi, izdani 30. marca 1942, imeli sestavljali Savinjski, Pohorski in Dravski odred. Komandant druge grupe je postal Stane Rozman, za njegovega namestnika je bil določen Peter Stante-Skala, komisar pa je bil Dušan Kveder. Tamož. Na spomlad 1942 je bilo operacijsko področje II. grupe odredov ozemlje med Krko in Savo in Molnikom ter Primškovim. V maju 1942 je II. grupe odredov poizkusila s ponovnim probom na Štajersko, 18. maja so vsi štirje bataljoni, ki so jim poveljevali Janko, Simon, Zdravko in Šiško, prekorčili nemško-italijansko razmejitveno črto. Na Jančah in pri Besnici je prišlo do težkih bojev z močnimi nemškimi enotami. Nemci so takrat hoteli vreti partizanske bataljone iz vilin v dolino, kjer so jih čakale nemške zasede. Nemški načrt se ni oosrečil. Bataljoni so napade odbili, topot pa jim je narasla Sava preprečila hiter prehod. Bataljoni so se zato vračali na svoje področje pri Stični in v juniju 1942 sodelovali pri ofenzivnih akcijah proti italijanskim enotam v dolini Trmenice in Krke.

Ta čas je že nastalo veliko osvobodeno ozemlje na Dolenjskem in Notranjskem. Partizanske enote v njem so številčno iz dneva v dan rastle in Glavno poveljstvo je sedaj določilo II. grupi odredov novo smer prodiranja na Štajersko. Ker je bila Sava zaradi večkratnih proizkusov probnoja predmočno zastražena, je bilo sedaj določeno, da se II. grupa prebije na Štajersko preko Gorenjske. Proti koncu junija so bataljoni II. grupe odšli s področja pri Stični in prodirali proti Krimu in od tam proti Borovnici. Dne 29. junija je Zdravkov bataljon pri Ver-

du napadel vlak, ki je vozil slovenske interniranca v taborišče Gonars in rešil nad tristo fantov in mož. Zatem so bataljoni krenili proti nemški razmejitveni črti v Dolomitih. Pri Črnem vrhu je prišlo do hudih bojev, v katerih je I. bataljonu, ki mu je poveljeval Janko. Starha, uspešno prebiti se za nemške črte, njemu pa sta kasneje deloma sledila Zdravkov in Simonov bataljon. Po probnoju so se partizanski bataljoni po združitvi z nekaterimi gorenjskimi partizanskimi oddelki ves mesec julij in še v avgustu spopadali z vedno močnejšimi in bolj besnimi nemškimi enotami. Pasja ravan, Poljanska dolina in Blečaj so v tem času neprestano odmevali od partizanskih in nemških strelcev. Nemci so s svojimi bataljoni in motoriziranimi oddelki, tanki, topovi in letali neprestano sklepali obroč okoli prekorajočih se enot II. grupe odreda. Te so se v težkih bojih prebujale skozi nje, da čim preje dosežejo svoj cilj. Posebno hudí boji so bili 26. julija 1942 na Gabrški gori, na Lučinah in na Zirovskem vrhu. V enem samem mesecu so partizani II. grupe prestali več kot petintrideset spopadov s sovražnikom. V avgustu leta 1942 so bile enote II. grupe razdeljene na Jelovici v dve skupini. Ena je pod Radovljico pre-

korčila Savo in odšla v Uden boršt in od tam dalje pod Kamniškimi planinami skozi Gozd na Štajersko. Skupina, ki je še ostala na Jelovici, pa je bila 11. avgusta napadena z veliko nemško premočjo. Partizanski bataljon se je iz obkrožitve prebil z naskokom in se skozi več zased preteklo v Kokrnko dolino. Od tam so se borci vpenjali na Karavanke in po silnih naporih, izogibajoč se znanim planinskim potem, prekorali Karavanke in stopili na korotko tla. Korotki Slovenci, ki so do tedaj le od daleč želi za partizane, so tako nenkrat zagledali partizanske borce v svojih vaseh, kjer so jih sprejemali z odprtimi rokami in odprtim srcem. Pri Zelenzi Kaplji je prišlo do močnega spopada z Nemci, katere so partizani pogrnali v beg, jim zaplenili dosti orožja in opreme ter okrepili prodiralni proti Štajerski. Prekorali so Raduh in se pod Smrečnikom združili z ostalimi borci II. grupe. Ukaz Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet je bil s tem izpolnjen, čeprav na Štajersko niso prispale vse enote, ki so grupo sestavljale še na Dolenjskem.

Prihod II. grupe pomenja za razvoj partizanstva na Štajersko novo razdobje, v katerem se je osvobodilni boj že bolj razveljal. (Dolge prihodnjič.)